

Lőrinczy Judit

Elveszett
Gondvána

GABO
SFF

1.

A tél előérzete

Égethetünk könyveket, felkoncolhatunk tudós elméket, de mindig jön majd valaki, aki rámutat az igazságra.

**Gustavo Omerigo beszédéből; elhangzott a Sadness Springs
Hajózási és Vasúttársaság 1045. évi IV. zárt körű ülésén**

A hideg, szeles délután havat ígért.

Abe Kaledon belépett Sadness Springs Városházának óriási kapuján. A tíz méter magas, történelmi jelenetekkel borított ajtószárnyakat tíz éve tárták ki: a munkáslázadások idején a karvastagságú vaspántok megrogytak az üvöltő tömeg faltörő kosban egyesült erejétől. A középben ütött lyuk a két szárnyon félkörre vált szét, Abe fejével egy szintben. A szilánkos felületet legyalulták, de az óriási réseket nem töltötték ki, az ajtószárnyakat a padlózathoz rögzítették. Bár a kaput soha többé nem zárták be senki előtt, a város többi lakójához hasonlóan Abe sem jött ide szívesen.

A tágas előcsarnokban a jól öltözött hivatalnokok és a fejüket tekergető, bizonytalan ügyfelek lépte tompa zajt csapott. A visszhang félelemmel vegyes méltóságot kölcsönzött az épületnek, akárcsak a Sárga-Határ-hegység csipkés ormainak, ahová most Abe legszívesebben menekült volna. A terepmunka idején minden annyira egyszerűnek tűnt.

A cédulájára nézett, izzadt tenyerére ragadt az elmosódó tinta. Újra és újra ellenőrizte a számokat a tábla előtt, amely eligazította az időpontra érkezőket. *A behívottakat.*

Az emeleten eltévedt, remegett, mire az időpontja előtt alig néhány perccel végre megtalálta az irodát, ahová rendelték. Szíve hevesen dobogott, órák óta a berendelés okán tépelődött. *Mi másért tették volna, mint a Gondvána-elmélet miatt?* Egyetemi – tartományi – pénzből kutatott, ugyanebből a pénzből utazott a határvidékre, és egyetemi gondozásban jelent meg a tanulmány. Azóta eltelt fél év, és Abe hiába remélte, hogy legalább a kronogeológiai tanszéken kialakul némi tudományos vita, hallgatás fogadta. Most, hogy a Városházára rendelték, attól félt, mindez csupán vihar előtti csend volt, a bürokrácia láthatatlan fogaskerekei beindultak.

A hosszú folyosón dohányfüst szaga terjengett. Az ablakokat súlyos, vörös bársonyfüggönyök határolták, az ablakok közti falrészek előtt párnázott ülőhelyek és komor tekintetű mellszobrok váltakoztak. Névtelen hivatalnokok. Városvezetők. Szabadságharcosok. Ki tudja, egy nap talán a munkáslázadások bebörtönzött, véreskezű vezetői is így lényegülnek át. Mellszobrokként merengenek majd egy hivatalban, a megváltozó szélirány és emlékezet kedve szerint.

A folyosó vége balra kanyarodott, de odáig nem kellett elmennie. Megtalálta az irodát a számozás alapján: *Debóra Gretchen főtanácsos titkársága.*

Az órájára nézett, felsóhajtott. Egy perc maradt. Amikor az is lepergett, tanácstalanul körbenézett. Mióta kilépett az emeletre a páternoszterből, egy lélekkel sem találkozott. Megfordult, hogy ülőhelyet keressen. Csak ekkor vette észre a közeli függöny takarásába húzódott egyenruhás, sötét bőrű férfit. A tintaember ugrásra kész terpeszben állt, őt figyelte, fekete arcában világított a szeme. Abe zavarba jött, biccentett a katonának. Az alig észrevehetően viszonozta. Abe nem látott nála fegyvert. *Ha le akarna tartóztatni, már megtehetette volna. Talán ő is csak egy ügyfél,* nyugtatta magát, de megint érezte, hogy előnti a hátát a verejték. Lába remegett, leült egy süppedős, párnázott padra.

Az órájára nézett. Nem ér haza időben. *Talán mégis meg kellett volna kérnem Dmitrit, hogy telefonáljon Okszánának.* Abe nem a hívást

drágállotta. Tudta, hogy a felesége nagyon aggódott volna, ha elmondja neki, a Városházára rendelték.

Lopva az egyenruhás tintaemberre pillantott, de az eltűnt. Abe előrehajolt, hogy jobban lásson a függönyöktől és a szobroktól, de a folyosó üres volt. Lassan megnyugodott, az egyik ablakhoz lépett, és kinézett: a Városháza egyik szűkös, belső udvarára látott. A mélyben csillogó, fekete autók parkoltak, a szállingózó hó megtelepedett rajtuk. Abe falujában, Kenagnamban még a ló is a gazdagok kiváltságának számított, a szegények szamarakat és kecskéket tartottak. Ha kell, azok is elhúznak egy kisebb szekeret. Abe tízéves volt, amikor apja úgy döntött, a Fekete-Határ-hegység kopár fennsíkjai nem tudnak megélni, és mint sok más család akkoriban, ők is a tartomány városszörnyetegébe, Sadness Springsbe települtek.

Abe-nek a városházi behívó láttán többször is eszébe jutott, hogy talán mégis jobban tette volna, ha apja örökébe lép, és átveszi tőle a kis vegyesboltot a Toronyóra utcában. Aztán persze arra gondolt, hogy ugyanúgy nem vitte volna semmire: az üzlet a Fénytelen Éjszakán ment tönkre, amikor egy teljes éjen át nem volt áram az egész városban, és másnap reggel az öreg jégszekrényeket nem lehetett újra bekapcsolni. A család még néhány évig kölcsönökből élt, aztán Abe idős szüleit a két bátyja – akik időközben a Fehér-Határ-hegység bányáiba mentek dolgozni – elköltöztette Sadness Springsből. *Talán mégis velük kellett volna mennem. Akkor nem ülnék itt, kihallgatásra várva.*

Abe azonban mindig is a könyvek rabja volt, a nehéz fizikai munkát kevésbé bírta, mint a testvérei vagy az apja. Az üzletben is jobban érdekelték a számok és a papírok, amit viszont az apja és a bátyjai nem szerettek. Dmitrit – a koszos utcakölyköt, a tanulmány társ-szerzőjét, tudós barátját – akkor ismerte meg, amikor az üzlet előtt a járdán ülve a cégért kellett volna kifestenie. Dmitri, aki felnőttként aztán a terepmunkáikon a térképeket és a helyszíneket rajzolta, olyan táblát készített a vegyesboltnak, amely éveken át vonzotta a környékbelieket. A két fiú barátságot kötött, kemény munka és hajnalig tartó

tanulás révén mindketten az egyetemen, a kronogeológiai tanszéken kötöttek ki. Abe felsóhajtott. Mintha egy másik életben lett volna.

A folyosó mélyéről kopogó léptekre lett figyelmes. Kisvártatva szürke kosztümös, haját magasra tornyozó, szokatlanul erős sminket viselő nő jelent meg. *Túl fiatal ahhoz, hogy ő legyen a főtanácsos*, morfondírozott Abe. Legyőzte a kísértést, hogy megszólítsa. Még visszakérdézne, és akkor mit mondana, miért van itt? *A Gondvána-elmélet csak egy ötlet, egy gondolatkísérlet*, ezt fogja válaszolni. Semmi több. Egy fiatal tudós szeszélye. Nem tarthat érdeklődésre számot. Kronogeológiai körökben sem váltott ki semmiféle visszhangot. *Csoda lesz, ha megtarthatom az egyetemi állásom. Más téma után kell majd nézennem.*

A hivatalnoknő végigmérte a tudóst, aztán belépett a titkárságra. Abe egy röpké pillanatra belátott a napsárga lámpafényben fürdő, futónövényekkel és vörös, rozsdafenyő asztallal berendezett előtérbe, ahonnan még egy iroda nyílt. Élénk hangzavar csapta meg a fülét, kiskanál verődött porceláncsészének, valaki csilingelőn felnevetett, aztán az ajtó becsukódásával ismét csönd lett.

Abe a tenyerébe temette arcát.

A hegyek között minden olyan egyértelmű volt. A falvak füstje, amint fellebeg az égig, és szétszóródik. A hang terjedése, a csapongó visszhang... a határ rejtélye pedig úgy vonzotta őt, mint a mágnest, amióta csak az esztét tudta.

– Azon az ormon túl – mondta két mély lélegzetvétel közt Ta Pa Ta, a falu főnöke Abe-nek és Dmitrinek. A helybeli férfi a legmeredekebb, csak nyáron járható, meredélybe vesző ösvény végén várta be őket. Ta Pa Ta nélkül gyorsan eltévedtek volna.

A törzsfőnök szavai folytatásért kiáltottak, de Abe addigra már megszokta a sárga-határ-hegységi vörösemberek beszédét. Nem szölkáltak sokat, és a mondandójukat is mindig elharapták. Minek mondják ki a nyilvánvalót? Abe magában elmosolyodott. *Azon az ormon túl.* Hogyan folytatná a mondatot? Megváltozik a világ. Azon az ormon túl. Nincs tovább. Vagy: ott fekszik a *Minden*. Ott vár Gondvána. Azon az ormon túl. Ahonnan nincs visszaút.

És ez sem volt igaz. A faluban találkozott egy öregemberrel, aki a falusiak szerint *odaátról* érkezett. Egyszerűen megjelent a határra vezető ösvény végén. Amikor Abe beszélni próbált az idős férfival, rájött, hogy miért vették semmibe olyan könnyen a históriáját. Az öregember elvesztette a józan eszét, ha egyáltalán volt neki valaha. Amikor Abe leült vele, hogy beszélgessenek, az öregember váratlanul megragadta a vállát, és egyre csak azt hajtogatta, *ne térj vissza! Ne térj vissza soha!*

Abe nem értette. Az öregember elsírta magát, szorítása egyre erősödött, Abe meglepődött, hogy milyen erő élt abban a remegő, erekkel átszótt kézben, melyet végül Dmitri és Ta Pa Ta fejtett le a válláról. *Bárki örült mondhatja, hogy járt odaát, és visszatért*, legyintett a históriára Dmitri, ám Abe azóta sem tudott szabadulni az öregember emlékeitől, parázsló szemétől. *Vajon hogy értette, hogy soha ne térjek vissza?*

Az öregembert csupa rejtély övezte. A falu főnöke és az egyik fia látták meg, amikor visszatért – megjelent az ösvény semmibe vesző végén, alig néhány hónappal korábban, hogy Abe és Dmitri megérkezett a terepre –, márpedig *mi oka lett volna erről hazudni Ta Pa Tának?* Aki csak hetekkel a terepmunka megkezdése után szólt az öregről, amikor már megismerte a két tudóst. Megeskette őket, hogy nem beszélnek róla senkinek, amíg a vénember életben van. A törzsfőnök nem akart felhajtást, nem akarta, hogy mások érkezzenek a faluba, és úgy tűnt, azt sem akarja, hogy az idős férfit elvigyék. Abe először nem értette, Dmitri azonban elmagyarázta neki, hogy Ta Pa Ta bizalmatlan a fővárosból érkező idegenek iránt, hiszen őket is nehezen fogadták be. Az öregember aznap halt meg, amikor Abe és Dmitri a hazaindulást tervezték.

Egy tudós nem sokat kezdhet a pusztá megérzésekkel, végképp nem egy kudarcba fulladt beszélgetéssel. Az egyetlen, Abe által ismert ember, aki állítólag járt odaát, és visszatért, nem tudta elmesélni neki, mit látott. Az sem jelentett sokat, hogy a férfi fehér pergamen bőre elütött a helyiek rozdsaszínétől, tehát tényleg nem közülük való volt.

Bizonyíték kell az elméletre, a kézzelfogható fajtából. Az öreg visszatérése – ha tényleg járt odaát – a véletlen műve lehetett, semmi több. Halálával az utolsó, halovány bizonyíték is elenyészett. Tíz év kutatás után hiábavalónak tűnt az elmélet egésze. Igen. Majd ezt fogja mondani annak az akárkicsoda főtanácsosnőnek odabent, a napsárga irodában. *Ez csak egy cikk volt, szócséplés, mert szószámra fizették, kellett a betevő falat, Okszána terhes, tudja? És nincs bizonyíték. Felejtse-nek el!*

Abe elgondolkodott, valóban el tudná-e felejteni az elméletet. Még mindig érezte az örült öregember szorítását a vállán, ha felidéz- te a találkozást. Abe távolról látta a holttestét, amikor a falusiak temetni vitték. Megadták neki a szokásaik szerinti tisztességet, pedig a nevét sem tudták. A szél belekapott ősz hajába, arca furcsán kisimult- nak tűnt, mint egy szoboré. Az öreg mosolygott. Abe ettől kezdve nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy azért halt meg, mert vég- re találkoztak. Ta Pa Ta megsejtette Abe érzését, és a hazaindulás napján azt mondta neki: – Benned látta magát.

Abe nem csak ezt a néma öreget nem tudta feledni. A másik fér- fi itt, Sadness Springsben, egy lelakott, bérházi, szoba-konyhás lyuk- ban ülve beszédesebbnek bizonyult: könyörgött, hogy addig ne adja közre a tanulmányt, amíg ő meg nem hal. Görcsös kezével kopott fotelje karfájába kapaszkodott, és azt bizonygatta, rákényszerítették sok-sok hazugságra, de sosem festette át a madarak tollát. *Azok is mind odaátról érkeztek, akárcsak a néma öreg Ta Pa Ta falujában.* Abe szerette volna megígérni a dohos, alagsori lakásban tengődő vén tudós- nak, hogy várni fog, de nem tehetette. Ha csak egy napot is késlekedik, elveszti a megjelentetés jogát. Úgy érezte, hadakozik az egyetemi veze- téssel, és minden mindig csak egy hajszálon múlt: a hiányzó műszert megkapta, de csak egy órával a tanulmányútra indulás előtt. A hiányzó összeget kipótolták, de csak a határidő lejártának napján. A tanul- mány utolsó mondatát a leadás napjának reggelén írta. És most tessék, itt ül, behívatva, mert az elmélete megjelent. Dardét, a madarak ta- nulmányozóját pedig nem sokkal később felakasztva találták a pince-

lejáró foghíjas lépcsője fölött. Aznap, hogy Abe megtudta, alaposan leitta magát, holott ez nem volt szokása. Dmitri hiába mondogatta neki, hogy Onri Erich Darde nem először próbált magával végezni, a különbség csak annyi, hogy ezúttal sikerült. Semmi köze a halálához a Gondvána-elmélet megjelentetésének.

Abe sokszor megfogalmazta magában, ha tehetné, a néma öreg sorsát választaná Dardé helyett.

Mialatt a folyosón várakozott, az is eszébe jutott, talán azt kívánják majd tőle, hogy nyilvánosan tagadja meg. Nem ő lenne az első, sem pedig az utolsó, aki megteszi. Két nap, és elfelejti mindenki. *Egy nap én is egy nálam fiatalabb tudósnek könnyörgök majd a székekben ülve? Egy taknyosnak, aki valami irattárból előkotorta és leporolta a Gondvána-elmélet lapjait? Nem vagyunk egyedül ebben a világban, a tartományt körbevevő illuzórikus falak áttörhetők, és a túloldalon ugyanolyan, vagy a miénkhez hasonló civilizációk várják, hogy kapcsolatba lépjünk velük. Miért léteznek a hártások, miért létezik olyan sokféle ember, tintafélék, fehérfélék, vörösemberek? Még a neveink is olyan különbözők.* Abe Kaledon mindig azt remélte, hogy átléphet ezeken a falakon – vagy, ahogy más kronogeológusok nevezték, határsávon –, ám most, a hivatal jellegzetes szagú folyosóján várakozva csak egyetlen dologra vágyott: hazamenni Okszánához.

Hangtalanul nyílt az ajtó, az éppen a szemét dörgölő Abe csak a fényességből érzékelte a változást. Rögtön felkapta a fejét. Egy idősebb, komor nő megnyúlt árnyéka egyenesen Abe cipőjének orrára vetült. Ennek láttán egy belső hang azt súgta neki, álljon fel, aminek Abe ijedten eleget tett.

– Abe Kaledon – szólt a nő reszelős, dohányfüstös hangon. – Debóra Gretchen főtanácsos vagyok.

– Főtanácsos asszony – hajtott fejet a tudós. Dmitri mondta neki, hogy tegyen így, ha megszólítja a hivatalnokot. Abe csodálkozott, hogy a nő kijött elé a folyosóra. *Miért nem a titkárat meneszti értem? Meg akar nézni magának?*

– Magasabb, mint gondoltam.

Abe csodálkozva felnézett.

– Asszonyom?

– Jöjjön beljebb – mondta a nő parancsoló hangon, és az előtérbe kísérté a tudóst, ahol szemközt egy asztalnál ült a titkárnő, és gépelt valamit. *Talán jegyzőkönyv készül*, töprengett Abe.

Az egyik falon nagy méretű lovas festmény lógott, a másik oldalon három széket és egy asztalkát helyeztek el. Abe három csésze nyomát fedezte fel, a nedves körök megcsillantak a lámpafényben. A főtanácsosnő az egyik székre mutatott, Abe helyet foglalt, vele szemben pedig Debóra Gretchen.

– Maga írta azt a tanulmányt?

– Igenis, kérem. Én és... – elharapta a mondatot. Talán jobb, ha Dmitri nevét nem említi meg, bár másodlagos társszerzőként szerepelt.

– Lenyűgözte vele a vasúttársaságot. De a városi tanácsot nem. Megtartották már az egyetemi nyilvános vitát?

– Még nem, asszonyom.

– Főtanácsos asszony.

– Elnézést. Még nem tartották meg a vitát, főtanácsos asszony – felelte Abe, és sejtette, hogy a nő olyan kérdéseket tett fel neki, amikre maga is tudta a választ. *Ez afféle hivatalnokszerzés*, mondta egyszer Dmitri.

Az idősebb nő bőre szürke volt, akár a hivatal folyosóján terjengettő füst. Egykor sötét haját kontyba tűzte, szemét enyhén kifestette. Ajka pengevékonyra szűkül, úgy nézett Abe-re, mint egy hulló.

– A tanulmányában... tartományi politikai kérdéseket feszeget. A városi tanács szerint túlterjeszkedett a tudományosság határán, amikor a következtetéseit levonta. A városi tanács feddésben részesíti önt, és a nyilvános vitát egyelőre elhalasztják.

– De miért? Meddig? – szakadt ki Abe-ből, és rögtön megbánta.

A nő szinte szánakozva nézett rá, aztán az arca ismét megke-ményedett.

– A városi tanácsnak meg kell vizsgálnia bizonyos... biztonsági kockázatokat. Ennél többet nem mondhatok. Ha úgy döntenek,

hogya a tanulmány nyilvánosan megvitatható, értesíteni fogják. Addig talán érdemes volna más tudományterületen dolgoznia. A Hajózási és Vasúttársaság a határhegységeknél régóta keres rátermett embereket, olyan képzett kronogeológusokat is, mint amilyen ön. Kama-toztassa tudását a tartomány, Sadness Springs javára, Kaledon úr. Ne kergessen határon túl nyúló álmokat – tette hozzá a nő, aztán felállt. A titkárnő keze is megállt a gépiró felett. Abe feltápáskodott, nem bírt megszólalni.

Később, amikor már kilépett az utcára, azon töprengett, egyáltalán elköszönt-e, vagy kezet fogott-e a főtanácsossal, vagy az idősebb nő egyszerűen faképnél hagyta, és visszament az irodájába, ő pedig szinte csúszva távozott az ajtó alatt.

– Olyan jelre van szükségünk, amit mindenki érteni fog. A városházi nagykutyáktól kezdve az utolsó ürgevárosi kölyökig – mondta emelt hangon a férfi. A régi polgári lakás magas falai között csak úgy zengett Tio Clavio mozgósítóbeszédéhez szokott hangja. Született szónok volt, sosem tanulta, a legszegényebb családok egyikében, a kikötőben és Ürgevárosban nőtt fel. *Csak egy begyűjtő*, legyintett volna rá nappal, aki látta. Gyerekként fémhulladékot, felnőttként a kikötő üzemen kívüli, szeméttel teli dokkjaiban és a Gyárnegyed elhagyatott részein holtakat és a *fényesbetegség* utolsó stádiumában lévő, öntudatlan fáklyaembereket szedett össze, és vetette őket egy ósdi automobil átépített rakterébe. Éjjel az *ügyet* szolgálta, ezreknek, az elnyomottak láthatatlan seregének parancsolt.

Dmitri felsóhajtott. Nehéz volt ennek a férfinak ellentmondani: nem félt sem a munkától, sem a városvezetéstől, nem félt a fényesbetegségtől, Tio Clavio nem félt a haláltól sem.

– Tio, kérlek... egy kicsit halkabban, ezek a falak... szinte át-látszóak.

– Nincsenek itthon a szomszédok, Dmitri.

A fiatal tudós a fejét csóválta. Nemcsak a szomszédok fülétől tartott, hanem azokétól is, akikhez egy drót közvetítette a hangjukat egészen a Sötét Házig, a vallatók pincéibe.

Dmitri, a fiatal kronogeológus elnézte Tiót, akiből éppúgy lehetett volna egyetemi tanár, kutató, sőt, jól kereső hivatalnok, mert az esze megvolt hozzá. Neki sikerült felkapaszkodni, Tio azonban más utat választott. A *Forradalom Ösvényét*. A százéves kiáltvány máig kézzől kézre terjedt Ürgeváros szegényei és a Gyárnegyed munkásai között. Aki nem ismerte a betűket, annak felolvasták. Százak tanulnak meg írni-olvasni a néhány oldalnyi szöveg hallatán, és álltak az ügy mögé, ahogyan Tio Clavio is. A kiáltvány megírása óta nem telt el olyan nap Sadness Springsben, hogy valahol, egy síkator vagy egy kalyiba mélyén, füstös kocsmá félreeső szegletében, vagy a kikötő gázlámpáinak fényében valaki ne olvasta volna vagy ne adta volna tovább a mindenkori hatalom megdöntésének kézikönyvét. Nem csoda, hogy a városvezetés betiltotta, feledésbe merült íróját felkoncolták, és azóta sok más vélt szerzőjét is, a terjesztőiről nem is beszélve. Tio egész életében a tűzzel játszott, a szó minden értelmében. Gyerekkorában legalább ezer példányban sokszorosította a kiáltványt. Ha lebukott volna, a Sötét Házba vitték volna, mint a felnőtteket. Dmitri azon tépelődött, hogyan magyarázza el régi elvhű társának, hogy még nincs itt az idő?

– Tudom, hogy nehéz. Nekem sem könnyű – kezdte. – Ha lebukok, engem is ugyanúgy kivégeznek, és félek, magammal rántanék olyanokat is, akik nem ezt érdemelnék.

– Mikor jössz rá végre, hogy az ügyünk áldozattal jár? – csattant fel Clavio. Öltönyt viselt és kalapot a hideg téli szél ellen. Szokatlan ruházat egy begyűjtőtől, de amikor néha a város felsőbb rétegeibe merészkedett, el kellett vegyülnie. Senki meg nem mondta volna róla, hogy nem egy szakszervezeti funkcionárius, vagy kezdő üzletanonc, manufaktúra-részlegvezető. Nem volt nehéz álca: egy időben, amikor még Clavio azt hitte, a szakszervezeten át vezet a békés forradalom útja, dolgozott nekik, éppúgy, mint Dmitri. Fűtött irodában,

párnázott székben ülve, lámpafénynél. Aztán mindketten kiábrándultak, amikor rájöttek, hogy a városvezetés hatalmába kerítette a szakszervezet vezetőit. A pénz és a fenyegetés egyszerű eszközök, és ha valakinek *igen* sokat ígérnek, annak azt is tudnia kell: aki *ennyit* kínál, az másra is képes.

– Tio, értsd meg, amiket kitaláltak, mind rendkívül veszélyes. Egy lapra tennénk fel mindent, és nem is vagyunk hozzá elegendőek. Kétséges, hogy követnének minket. Ne feledd, a munkásoknak a szalagot kell otthagyniuk az *ügyért*, és aki éppen csak, de megél, az inkább választja a békés munkát, semmint a forradalmat. Tízévnyi előkészítést vetnétek tűzte úgy, hogy nem lenne, aki folytassa. Ha mi elbukunk, vége az ügynek. Olyan mélyre taszítják a szerveződéseinket, hogy onnan még nehezebb lesz visszakapaszkodni. Végre beépültünk, végre állnak mögöttünk, még olyanok is, akik azt sem tudják, hogy minket támogatnak. Gondolj csak a hártás pénzemberre, vagy a városvezetésben és a vasúttársaságban ücsörgő nyakendőseinkre. Gondolj az én munkámra – suttogott Dmitri. – Nem röpíthetünk a levegőbe épületeket vagy embereket csak úgy, cél nélkül! Anélkül, hogy a következő lépést ne terveztük volna meg. De – emelte fel mutatóujját Dmitri, mert látta Clavión, hogy mindjárt megszólal – azt is tudom, hogy már nem kell sokat várnunk!

– És mégis mennyi időt, Dmitri? Mennyi időt?

– Talán fél évet. *Legfeljebb* egy évet. Kérlek, bízd ezt rám. Olyan helyekről tájékozódok, amelyekről, mindkettőnk érdekében, nem beszélhetek. De még adj egy kis időt. Tudod, hogy eddig nem tévedtem. Fel fogom ismerni, mikor jött el az idő. Bízd rám a jeladást, és akkor nem állhat az utunkba sem élő ember, sem hártás!

– Senki sem vett tudomást a tanulmányról. A városvezetés hallgat, Dmitri. Lásd be, te meg a barátod nem kelletek senkinek. A sáv, a határátkelés várhat, az ügyünk nem. Előbb rendet kell tennünk a tartományban, aztán majd elindítjuk az expedíciót, olyat, amelyet csak szeretnél.

– Ha most felszítjátok a tüzet, Tio, évtizedekig nem kerülünk ennyire közel a határ megértéséhez. Elmegy tíz év a belviszályokkal,

amikbe mi is belepusztulhatunk, és elmegy megint harminc-negyven év, mire jön valaki Abe Kaledonhoz hasonló, aki újra megírja az elméletet. Ne hagyjuk veszni, kérlek. Csak még egy évet adj nekünk.

Tio Clavio mélyet lélegzett. Feltette kalapját, amely sötét árnyat vetett amúgy is sötét, vörösesbarna arcára. Fekete szeme eszelősen ragyogott.

– Rendben, Dmitri, de csak mert olyan régről ismerlek. A szememben még mindig a banda része vagy, ne feledd!

– Köszönöm, Tio.

– Egy év, Dmitri, mához egy év, megértetted? De ha úgy látom, hogy veszítünk a helyzetünkéből, akkor lépni fogok.

– Én is ezt fogom tenni, Tio. Bízhat sz bennem.

Az öltönyös férfi kilépett a visszhangos folyosóra. Üres volt a lépcsőház, léptei halkán kopogtak, amíg lesietett a kanyarodó lépcsőn. Dmitri egy darabig az ajtónál hallgatózott, aztán óvatosan becsukta.

Abe megjöhetne már a hivatalból! Dmitri nem sok reményt fűzött a behívatáshoz.

Visszatért a nappaliba, ahol egyetlen lámpa égett a térképasztal felett. A tartományt, az ismert világot ábrázolta, amelyben a fizika törvényei egyértelműek voltak, értelmezhető fent és lent, jobb és bal irányokkal, felkelő és lenyugvó nappal, előre jelezhető időjárással, évszakokkal. A tartományt, melyet gyalog több hónapba telt bejárni, északról a Fehér-Határ-hegység, keletről a Fekete-, délről a Sárga-Határ-hegység, nyugatról pedig az ismeretlenbe vesző tenger határolta. A nagy, sötétkék víz tajtékos habjain a mederhez rögzített vörös bóják jelezték a határ közeledtét. Azon túl nem merészkedtek a hajók. A forgalom a part mentén haladt a Sárga- és a Fehér-határ-hegységek lábához. Az utolsó kikötőkön túl egy-egy fárosz jelezte az ismert világ határát. A hegyekben a legtöbb helyen járhatatlan gerinceken túl kezdődött az a másik világ, amelyet Abe Kaledon és Dmitri Benkovin kutattak a Sadness Springs-i Egyetem kronogeológiai tan-székének megbízásából. A terepmunkán olyan sok kőzetet, régészeti leletet begyűjtöttek, olyan sok leírást készítettek a határvidékekről,

hogy kinőtték a kis tanszéki irodát. Az egyetem bérelt számukra egy régi, üres polgári lakást a Vaskalapács utcában, az ötödik, legfelső emeleten.

Dmitri visszaült a recsegő székbe, és a térképeket tanulmányozta. Minden feljegyzés, vázlat, útleírás csak a határig terjedt. Odaátról csak kurta beszámolók és a legendák szóltak. Odaát nincsenek irányok, fent és lent, jobb és bal, eltűnik az ismert nap és a csillagok, és mire visszanéz a felfedező, a háta mögül elpárolognak a határhegységek is, a bóján túl hajózó szeme elől eltűnik az ismert part.

Dmitri és Abe nem jártak a másik oldalon, túl veszélyes lett volna felszerelés és segítők nélkül. Ez a következő hónapok tervében szerepelt, az egyetem azonban hallgatott, és senki nem mondta nekik, hogy tavasszal expedíciót szerveznének, sem azt, hogy erre biztosan nem kerül sor. A bizonytalanság volt a legrosszabb. Dmitri azonban tudni akarta a választ. Ha az egyetem rábólint, akkor az expedíció fontosabb, mint az ügy, legalábbis egy ideig. Ha azonban nem adnak rá pénzt, ha *megölik* a tanulmányt, Dmitri tudta, hogy eljött Tio Clavio ideje.

Mindezzel Clavio is tisztában volt, éppen ezért jött, hogy emlékeztesse Dmitrit: ha tényleg expedíciót szerveznének, már elkezdtek volna összeállítani a felszerelést, felbérelni a hordárokat, az embereket, előkészíteni a köldökzsínórt, hogy az átkelők annak mentén biztonságosan visszataláljanak. Ha tavasszal el akarják indítani a felfedezőutat valamelyik határhegységben, akkor az egész télnek serény munkával kellene telnie.

Csöngettek. Dmitri felsóhajtott, bizonyára Abe tért vissza a Városházáról. *Hol hagyta el a kulcsát megint?* Nem örült Clavio váratlan látogatásának, kis híja volt, hogy itt találja Abe, és akkor mit mond, ki ő? *Lehet, hogy összefutottak a lépcsőházban?* Sosem árulta el Abe-nek, hogy nem csak vele maradt meg a gyermekkori barátság, de olyan alakokkal is, akiket Abe bizonyára messzire elkerülne, és ezt tanácsolná Dmitrinek is. Az Ürgevárosi Banda, a körözött bűnözők csapata, nem éppen finom úriemberekből vagy tudós elmékből állt.

Dmitri attól félt, Abe sosem értené meg. Bár Abe is olvasta a kiáltványt, nem ragadta magával, Dmitri pedig meg sem próbálta megnyerni őt az ügynek. Ha valaki nem nyílik meg azonnal, azt később már nehéz meggyőzni. *Vigyáznom kell, nehogy belekeveredjen. Nem tudhatja meg, mert akkor végem.* Dmitri elgondolkozva ment az előszobába. A lelke mélyén attól is félt, ha Abe megtudná, esetleg akaratlanul is elárulná őt, azt pedig végképp nem kockáztathatta.

Amikor kinyitotta a zárat, belökték az ajtót. Dmitri hátraesett. Nem volt ideje magától felkelni, az álrúhás alakok máris benyomultak az előtérbe, megragadták az ingjénél. Legalább öten voltak, gyorsan becsukták maguk után az ajtót. Dmitri pillanatokon belül a tágas nappaliban találta magát velük. Lefogták, és az egyikük kérdés nélkül arcon ütötte. Dmitri megrogyott, a fájdalom végighullámozott egész testén, vér ízét érezte a szájában. Nem jött több ütés, ezért felnézett. Az egyik alak az asztalhoz lépett, a kiterített térkép és jegyzetek fölé. Levette a kesztyűjét, Dmitri meglátta a férfi ujjai közt feszülő hárttyát.

– Hol van a vágatlan példány és a gerincjegyzet? – kérdezte az alak hátra sem fordulva. A térkép alatti másik térképet tanulmányozta, és lassan lapozgatott a jegyzetek között. Dmitri nem felelt, jött a következő ütés. Térdre esett, és a padlóra köpött. A habos vért beszívta a régi, poros szőnyeg.

– Benkovin úr, maga nem bírja olyan jól a fájdalmat, mint egyes barátai. Ne kelljen még egyszer megkérdeznem. Tudja, hogy felnyitom az elméjét, mint egy tojáshéjat.

– Nincs... itt – nyögte ki Dmitri.

– Hazugság – felelte a férfi, és egy intésére az egyik támadó oldalba rúgta Dmitrit, aki felkiáltott a fájdalomtól, és azt kívánta, bár itthon lennének a szomszédok. De tudta, hogy nem hallja senki.

– Kérem... a krono... kronogeológiai tanszéken... a tanszékvezetőnél... leadtuk, amikor...

Az újabb ütés váratlanul érte, ezúttal a másik oldalán. Jött a következő, ismét az arcára, a szemüvege is a földre esett. Dmitri kétségbe-

esetben bámulta a padló mintázatát, követte az egymásba fonódó indákat, és felfedezte a minta ismétlődését. Ez kizökkentette, és rögtön megérezte, hogy felnyitják az elméjét, hiába próbált valami másra, a szőnyeg mintázatára összpontosítani. Máskor működött, de most nagyon fájt az arca, a szája, az oldala. A válasz valósággal kifolyt belőle, mint a vére és a könnye, beszívta a szőnyeg, és a nedvesség a hártvás férfi cipőjéig szaladt, és ahogy Dmitri erre gondolt, felnézett, egyenesen a maszkot viselő férfi immár őt vizslató, sárgásan aranylő szemébe.

A páncélszekrényben.

Dmitri tudta, hogy nincs több verés, hogy kiszedjék belőle a kódot. Tárva-nyitva hagyta, amikor Clavio csöngetett, és kiszaladt ajtót nyitni neki, mert azt hitte, Abe érkezett vissza.

Egy perc sem telt belé, az öt férfi egy zsákba tette az összes iratot és feljegyzést, amit a páncélszekrény polcain találtak. Ketten átkutatták a többi fiókot és szekrényt. Dmitri a nappaliban, a padlón fekvé várta, hogy végezzenek. Az egyikük végig felette állt. A vezetőjük egyszer csak csettintett. Két csuklyás alak megragadta Dmitrit, és a páncélszekrény aljába taszította.

Dmitri kiáltozni kezdett.

– Kérem! Kérem, ne!

Rácsapták a súlyos fémajtót, kattogott a kódzár nyelve, ahogy kívülről rázárták. Aztán csend lett, és csak a saját zihálását hallotta a szűk térben.

Az utcán Abe arcába vágott a szél. Egy előnye volt csupán a légmozgásnak: kissé felkavarta a város állott, szmogos levegőjét, felkorbácsolta az óceán hullámain a kikötőben, és az égig emelte a gyártelepi füstöt, halovány fátylat terítve a télelői nap elé. Abe mélyet lélegzett. Minden ott van az orruk előtt. Minden az ő elméletét igazolja. *A füst valahová tart. A fény ránk vetül, a nap felkel és lenyugszik, váltakozik a holddal.* A szökőár is keletkezett valahol, a távoli bójákon túl.

Nem ebben a tartományban, a valóságnak nem ebben a szeletében, és csak egy dolog hozhatta létre: a lemeztektonikai mozgás. Víz alatti tűzhányók.

A föld, amelyet taposnak, él, és minden porcikája összefügg. *Bizonyíték kell, Abe Kaledon?* – vitázott magával egy elképzelt, arctalan hivatalnokkal elméje hátsó zugában. Az alak sötét képét még a menyeyezetről lógó kristálycsillár fénye sem ragyogta be. A képzelt hivatalnok-szörny elnyelte a fényt.

Válaszolj a kérdésre, Abe Kaledon!

Botorság, egy hivatalnok nem tegezné őt. És nem nyelné el a fényt.

Abe Kaledon... – ez most Okszána lágy, nyugodt hangja volt, miközben Abe öntudatlanul felkapaszkodott egy omnibusz oldalára. *Té is tudod. Minden itt van az orrunk előtt. A bizonyítékok egész tárháza. A puszta létezésünk. A hártvások létezése. Mindannyian érzékünk valahonnan, mindannyian származunk valahonnan: túlságosan sokfélék vagyunk ahhoz, hogy mind csupán ebből a földből teremtünk volna. A nyelvészek szerint a neveink is oly különbözők, mintha varázslók alkották volna őket.*

Abe három megállóval arrébb végre beljebb húzódhatott, négy megállóval később kényelmesen le is tudott ülni. Az omnibusz elhagyta a zajos, forgalmas, sok sáv széles Artériát, és keskenyebb, egyre gyérebb forgalmú, és egyre sötétebb utcák mélyére tartott. Már csak néhányan ültek a jármű utasterében. Az ablakokat nem üvegezték be, átfújt rajtuk a fagyos szél. A légmozgást valamelyest felfogta a sok egybeépült, düledező, hat-nyolc emeletes bérkaszárnya; a dohos levegőt lehelő kapualjakban szakadt ruházatú naplopók dohányoztak, és az időnként feltűnő fakabátokat figyelték.

Az omnibuszt vontató két nagy testű ló patája visszhangot vert a csúszós macskaköveken, melyek réseiben már megült a hó. Az állatok feje egyszerre bólogatott, fel-le, fel-le, mint a kiapadó olajkutat a Katlan-völgy távoli, déli csücskében, a Fekete-Határ-hegység lábánál.

Mivel Abe családja onnan származott, a tanulmányutakon más kutatókhoz képest jobban szót tudott érteni a Fehér- és Sárga-Határ-hegységbeliekkel. A falusiak gyanakvóan figyelték a Sadness Springs-ből érkező idegeneket, Abe azonban az ő nyelvükön szolt, társa, Dmitri pedig értette a helyiek gondjait. Abe néha már kellemetlenül érezte magát, amikor Dmitri hosszú, forradalmi politikai eszmevuttatásokra ragadtatta magát a falvak idős vezetői előtt. Azok itták minden szavát, és megrettentek, amikor Dmitri óva intette őket a bányamérnököktől, akik a Társaságot képviselik, és akik kivájják a hegyek szívét. Ta Pa Ta azonban más volt. Ő csak figyelmesen hallgatott, megtartotta a távolságot, és sosem formált véleményt. Abe hamar rájött, hogy a törzsfőnök politikája mindig is az elzárkózás volt. Csakúgy, mint Sadness Springs városvezetésének és a Patrónusnak. A terepmunkán a helyiek mindig befogadták a két tudóst, elmondtak és megmutattak nekik mindent, amit csak tudtak. *Vesztemre, sóhajtott. Ha elzárkóznak, nincs mit kutatni, és a tanulmányt sem írom meg.* Abe úgy érezte magát, mintha elhalasztották volna a kivégzését.

Gondolataiba merülve majdnem elfelejtett leszállni a tömbház előtt, amelyben az irodát bérelték.

– Dmitri! – kiáltott be az előtérből, miközben cipőjéhez nyúlt, hogy levegye, kulcsát pedig az alacsony tárolószekrény tetején lévő, hal formájú kerámiatálba dobta. A hangos csörgést ugyanolyan csend követte, mint amikor belépett. – Dmitri!

Asszisztense nem felelt.

Abe rosszat sejtve elindult a hosszúkás előtérén át az irodájuk felé. A villany égett. A szőnyegen papírlapok heverték szerteszét. Abe ajka Dmitri nevét formálta, de nem jött hang a torkára. Óvatosan kitérta az ajtót, és belépett. Asszisztensének nyomát sem látta. Gyorsan körbenézett, nem mert nyúlni semmihez. A telefon, a drága, idegesítő készülék drótja elvágva. Az írógép felforgatva, kiesett belőle néhány meglazult betű. Az irattartó szekrény polcai félig üresen – valaki sietve keresett benne valamit. A katalogizáló cédulák menthetetlenül

szétszórva. Három év kutatása a Sárga-Határ-hegységben. Aztán meglátta a vérfoltokat a padlón.

A másik helyiségre sietett. A villany itt is égett. Ugyanaz a látvány fogadta: a vitrinben tárolt, felcímkézett kőzetminták és ásványok a szőnyegre szórva. Abe lehajolt az egyik kristályosodott dezolitért, és óvatosan visszahelyezte a poros polcra.

Valaki ekkor dörömbölni kezdett a szoba másik végében lévő pánccs szekrényből. Abe először hátraugrott ijedtében, aztán észbe kapott.

– Dmitri! – Remegő kézzel csavargatta a számozást, de az ajtó nem nyílt. A dörömbölés újra kezdődött, mire Abe kétszer nagy erővel rácsapott a fémajtóra. – Nyughass már!

Tenyérét kopott nadrágjába törölte, mélyet lélegzett, és benntartotta a levegőt. Fél percig tekergette a számozást, aztán meghallotta a kattantást. Az ajtó kitarult, és a pánccs szekrényből egyenesen Abe ölébe esett összegömbölyödött barátja.

Dmitri elsírta magát, és görcsösen kapaszkodott Abe vállába.

Okszana gyakran gondolt arra, milyen szerencsés. A terhessége elején járt, és már az első perctől tudta, hogy megtörtént, holott semmilyen tünetet nem érzett azok közül, amikről a lányiskolában, aztán a Katalan-dombi elit gimnáziumban beszéltek a Patrónus alacsony rangú női szolgálói. Mintha egy másik életben lett volna. Okszana elmosolyodott a gondolatra, mert szinte így is volt. A születése pillanatában arra biztosan nem gondoltak a szülei, hogy harminc évvel később, várandósan egy Telegráf utcai bérkaszárnnyában fog élni – a szülei szóhasználatával: *tengődni*.

Abe-et az egyetemen ismerte meg: a fiatal tudós barátja, Dmitri távolságtartóan udvarolt Okszánának, ő azonban Abe-re figyelt fel, és Dmitri félreállt, amikor rájött, hogy neki nincs esélye Okszánánál. A lány és Abe egy darabig az alagsori irodák kartotékjai felett beszélgettek, aztán az egyetem kronogeológiai tanszékétől nem messze egy kis vendéglőben.

Okszána sokáig töprengett, elmondja-e Abe-nek, hogy a családneve valójában nem Gora, és hogy a szülei különváltak, de élnek, s nem haltak meg a forradalom előtt. Nem esett nehezére eltitkolnia, mert a szülei évek óta egyáltalán nem voltak jelen az életében, azóta, hogy Okszána, a végzős gimnazista, éppen hogy nagykorúvá válva megszökött anyja katlan-dombi villájából. Okszána gyanította, az anyja hagyta, hogy elmenjen, mert hatalmában állt volna, hogy visszavitesse. Helyette távolról, de azért figyelemmel kísérte sorsát, még ha nem is segített neki semmit. Az első évek kegyetlenül nehezek voltak. Okszána eleinte a Patrónus női szállóján aludt, aztán többedmagával albérletben, miután önerőből állást szerzett az egyetemen. *Anyám bizonyára azt hitte, rövidesen visszatérek hozzá, a megszokott jólétbe, ahol nem vizesek a falak, fűtött a szobám, és nem kell hajnalban kelnem, hogy estig dolgozzak.* Okszána elhatározása azonban olyan erősnek bizonyult, hogy megvetette a lábát a katlan-dombi villa magas falain kívüli, félelmetes világban, ami sokkal barátságosabb és befogadóbb volt, mint hitte. *Mert egy lettem közülük, mert nem is sejtették soha, honnan jöttem.*

Apja sem tagadta ki, ám szökése után kapcsolatba sem lépett vele. Okszána régen lezárta azokat a személyes csatornákat, amik hozzá vezethettek volna. Amikor Abe megkérte a kezét, majdnem elmondta, honnan származik, de rájött, hogy Abe Kaledon nem azt az Okszánát ismerte meg, aki ő egykor volt, a gazdag felmenők lázadó gyermekét, hanem ezt a mostanit, ezt az egyszerűt, a csöppet sem nagyra vágyót, azt a lányt, aki inkább elbújni szeretne a világ és a szülei elől, semmint előtérbe kerülni. *Ha tudná, ki vagyok, ha kezdetről fogva tudta volna, ki vagyok, talán el sem vett volna, talán nem is mert volna velem beszélgetni.*

Anyja nem titkoltan hivatalnoknak, a rangja továbbvivőjének szánta, de közben leginkább arra tanította meg, hogy semmilyen körülmények között ne bízson az apjában, és ne hagyja megvenni magát általa. Okszána ezt sokáig nem értette. Egy ideig azt hitte, az öccse, Okszen eltűnése és aztán holtak nyilvánítása miatt gyűlölte

meg az anyja az apját, mert még neki sem állt hatalmában visszahozni a gyermeket. *Lehet, hogy sosem szöktem volna meg, ha együtt nőhettünk fel? Ha lett volna egy testvérem a felnőtt életemben? Vagy talán éppen együtt lázadtunk volna fel?* Okszána azonban megtanulta lezárni a múltat, ahogyan a villa kapuján is ki tudott lépni. Megtanulta, hogy ne tegye fel a „mi lett volna ha” kezdetű kérdéseket, és ha fel is tette, ne gondolja végig a sok lehetséges választ.

Nem. Okszána érezte, hogy az anyja nem Okszen eltűnése miatt vált el az apjától. Valami más lehetett az oka. *Hiszen Okszen még élt, még gyerekek voltunk, amikor megmondták nekünk, hogy hamarosan különválnak, és hogy mostantól két családuknak lesz.*

Okszánában felidéződött az emlék, amit egyszer gyermekként egy kiránduláson a duzzasztógát tetején tapasztalt. Hullámszerűen kezdett a talpa alatt a föld, mintha megnyílt volna, és a mélyből egy fenékvad nézett rá. Okszána megrémült, rosszul lett. Valaki elkapta, így nem esett a puszta földre.

Okszána legbelül érezte, hogy a látomáshoz az apjának – az ő fajtájának – van köze. *Hányszor mondta anyám dühösen, milyen jó, hogy én nem lettem olyan, mint az apám.* Okszána időnként hallott a férfiről a hírekben, olvasott a felszólalásairól, az újabb és újabb megbízásokról, amiket a Hajózási és Vasúttársaságtól kapott, a megingathatatlan igazgatótanácsai székéről, a terjeszkedésről, amiről azt zengték, hogy előremozdítja a várost, a tartományt. Egyáltalán nem tűnt többnek – félelmetesebbnek –, mint bármely más hozzá hasonló pénzember. Nagyon ritkán, a lány szökése utáni években előfordult, hogy Okszána pénzt kapott tőle. Mivel nem tudta, hová, kinek juttathatná vissza, ám Abe elöl is titkolni akarta – mit mondott volna, honnan szedte? –, gondosan szétosztotta a szegények között.

Ideális volt számára az egyszerű, nem túl jól, de nem is rosszul fizető egyetemi irodai munka, a személyi kartotékok rendezése, az egyetem dolgozóinak nyilvántartása. Fontos, tökéletes háttérfeladat. Amikor összeházasodtak Abe-bel, közös albérletre is telt kettejük szerény fizetéséből. Okszána most annak is örült, hogy a szülés után

még egy ideig otthon lehet a gyermekével, és aztán visszatérhet dolgozni a helyére, pontosan ahhoz az asztalhoz, ahonnan felállt. Addig is Abe-bel közös, apró fészükben készülhet az anyaságra, úgy rendezheti be az életét, ahogyan szeretné. *Ha a villában élnek, anyám mindenbe beleszólna.* De azért aggódott is. Nem telt orvosokra, nem telt színes játékokra, takarókra, tisztasági holmikra, amikről tudta, hogy anyjának csak egy csettintésébe kerülnének, és megkapná. *Vajon, ha megtudja, hogy az unokáját várom, mit fog tenni? Hagyja, hogy tovább éljek, ahogy szeretnék?*

Leült a kicsiny konyhában egy pohár forró *oldásra*, érezte, hogy a fűszerital szépen lassan elúzi a feszültséget a vállából és a hátából. Eközben a hóesést figyelte, és azon töprengett, miért nem ért már haza Abe. Bizonyára a tanulmányon dolgoznak a Vaskalapács utcában Dmitrivel. Okszána remélte, hogy a kézirat leadása után végre nyugalom lesz, de egyre nőtt a csend a kronogeológiai tanszéken, és Okszána megérezte Abe nyugtalanságát. *Valami nincs rendben a kutatással.*

Akkor fogant meg a gyermek, amikor Abe végleg hazatért az évekig tartó terepmunkáról. Mindketten betöltötték a harmincat. Okszána szerette volna, ha előbb esik teherbe, de így alakult. Újra arra gondolt, végső soron mégis szerencsés, nem nyomasztják azok a gondok, amik az anyját vagy az apját, nem öröklí meg tőlük a felelősséget, amit a tartományért, de leginkább a saját érdekeikért vállaltak. Eleget tanították ahhoz, hogy tudja: Katlan-domb gazdagsága a Gyárnegyed névtelen tömegeinek és Ürgévaros nincstelenjeinek a rovására jött létre és tartható fenn, mindaddig, amíg ebben a Patrónus is támogatja a városvezetést.

Okszána hitt benne, hogy olyan sok idő telt el a szökése óta, és olyan régóta békén hagyták ebben az új, egyszerű és láthatatlan életében, hogy útjaik többé nem fogják keresztezni egymást. Lemondott az örökségének mindkét feléről: a gazdagságról és a vele járó, kényelmetlen társadalmi elvárásokról is. Megkönnyebbülést érzett, hogy többé nem kell részt vennie anyja rendezvényein, hogy nem kell a munkásokat, nincsteleneket és a hártványokat lealacsonyító,

a Patrónust és a városvezetést magasztaló beszédeket hallgatnia, s legfőképpen: soha nem kell *neki* ilyen beszédet tartania. Hogy sosem lesz az apja révén a harácsoló Társaság igazgatótanácsi ülésein háttérben jegyzetelő és feltörekvő gyakornok.

A szülei már abba sem szóltak bele, hogy hozzáment Abe-hez. Okszána éppen ezért remélte, hogy akkor sem változik majd semmi, ha megtudják, hogy terhes. *Hiszen erre nyilván számítanak is, ugyan miért megy férjhez egy magamfajta átlagos, fiatal irodista nő?* Egy ideig aggasztotta, hogy Abe kutatási területe esetleg összecseng az apja – és a Hajózási és Vasúttársaság igazgatótanácsának – távlati tervével. A kartotékokban látta, hogy korábban az igazgatótanács támogatott egyes kronogeológusokat, mint a nagy hírű, de a katedrát rég elhagyó Bohrberg professzort. De aztán megnyugodott. Abe és Dmitri kutatása mindig csak egy hajszálon függött, mindenért könyörögniük kellett, és a tanulmány megjelenése óta sem tett erőfeszítéseket az egyetem, hogy megszervezzenek egy expedíciót a határon túlra. Okszána sajnálta Abe-et, de ugyanakkor arra gondolt, milyen szerencse, hogy így alakult. Abe majd beletörődik, másik kutatást választ, és ha megszületik a gyermek, minden meg fog változni. *Végre Abe is láthatatlanná fog válni, ahogy én. Talán csak emiatt van ez a csend a tanulmány körül, mert nincs is pénz az expedícióra.*

Megrázkódott, amikor csöngettek.

A szűk előszobába sietett, és kikémlelt. A hártás férfi aranyló szeme szinte keresztülvilágított az ajtó kémlelőnyílásán. Okszána elszibbadt, hátrébb lépett. Néhány mély lélegzetet vett, hogy megnyugodjon. Tudta, hogy nem bújhat el a férfi elől, aki – bár nem láthatta őt – mégis egyenesen a szemébe nézett. Ezúttal nem egy névtelen futár állt odakint, hanem egy fontosabb személy, aki mélyebbre lát, ha akar. Azért van itt, hogy nyomatékot adjon az üzenetnek, bármi is az. Okszána megborzongott, amikor úgy érezte, valaki a tudata határán kopogtat. A férfi visszahúzta gondolatcsápjait, amikor Okszána résnyire nyitotta az ajtót. A láncot – nem mintha megakadályozhatta volna, hogy a férfi rátörje az ajtót, vagy belépjen Okszána elméjébe – nem akasztotta ki.

Az aranyzemű hártvás egy szót sem szólt, sem hangosan, sem a *másik* módon. Okszána nem volt benne biztos, hogy érzékelné, olyan rég nem használta azt a képességét. *Talán már el is illant belőlem.* A férfi nem viselt kabátot, nedves zakóján foltokban néhány hópehely ült. Bizonyára automobilon jött ide. Benyúlt a belső zsebébe, és elővett egy levelet. A résen át Okszána tenyerébe csúsztatta, majd sarkon fordult, és akár egy kísértet, nesztelenül leszaladt a lépcsőn.

Okszána visszatepedett a világos konyhába. Remegő kezében forgatta a papírt. A borítékon Abe Kaledon neve szerepelt cirkalmas kézírással. *Nem zárták le, hogy belenézhessek, ha akarok.* Okszána gyorsan az asztalra tette a levelet, mint aki megégette a kezét.

De a kíváncsiság rövidesen erősebbnek bizonyult.

Nem sokkal azután, hogy kétszer is elolvasta az üzenetet, ismét csöngettek. Okszána kábultan ment ajtót nyitni.

Abe és Dmitri átázva, kimerülten léptek az előszobába. Rögtön leültette őket a konyhában, felforrósított nekik egy-egy bögre oldást, és borostyánlevet is lötytyintett bele. A két férfi gyorsan megitta. Hamarosan felmelegedtek és ellazultak annyira, hogy elmondják, mi történt. Okszána türelmesen hallgatta őket.

– Öten voltak – kezdte Dmitri. – Vagy hatan. Maszkot viseltek. Hártvások, láttam a kezüket. Amikor észrevették, hogy... hogy észrevettem, beraktak a páncélba. A kódot sem kellett megmondanom. Éppen nyitva volt ez az átkozott.

– Mit akartak? – kérdezte Okszána rekedten.

Abe válaszolt.

– A tanulmányt.

– És az annak alapjául szolgáló kutatási anyagot – pontosította Dmitri. – Mindent elvittek, ami lényeges volt, a katalógusunkat a kövekről és a furcsa régészeti leletekről, a feljegyzéseinket, azokat a háttéranyagokat, amikből a következtetéseinket levontuk. Ta Pa Ta történetét, az öregről írt feljegyzéseinket, és még néhány olyan dolgot, amiket azért hagyunk ki a tanulmányból, mert nem akartuk felhívni rájuk a figyelmet szükségtelenül. *A bizonyítékokat!*

– Vajon a hivatal bírhatta meg őket? – sóhajtotta Abe.

– A hivatal miért? – kérdezte Okszana, és érezte, hogy gombóc képződött a torkában.

A két férfi egymásra nézett, Dmitri nem szólalt meg, Abe végül megmagyarázta.

– Voltam ma a Városházán. Behívtak, hogy közöljék, cenzúrázzák a tanulmányt.

– Abe... – suttogta Okszana –, miért nem mondtad ezt? Miért nem mondtad, hogy a Városházára méész?

– Nem akartalak felzaklatni.

Okszana leült hozzájuk az asztalhoz, de kifelé bámult az ablakon, a hóesésre. Nem bírt Abe-re nézni. Az anyján töprengett, hogy talán segíthetne nekik. *Nem, erről szó sem lehet! Eddig nem kerestem fel, ezután sem fogom! Meg kell oldanunk nélküle.*

Egy darabig hallgattak. Dmitri törte meg a csöndet.

– Nem értem, hártmányok hogy állhattak a Városháza szolgálatába. A saját elnyomóik szolgálatába!

Mindhárman tudták, Dmitri mire gondolt. A hártmányok beilleszkedtek – és mégsem – az emberek közé: külön városrészekben tömörültek, jobbra egymással házasodtak és üzleteltek. Mindenki ott bujkált a megmagyarázhatatlan ellenézés irántuk, a munkáslázadás idején az összes hártmány vezetőt kivégezték. Az ember vezetőket jobbra bebörtönözték. Mindenért őket lehetett okolni, mindent áthátolt az általánosítás: egy hártmány lételeme a lázadás és a lázítás, miközben az emberek elméjét kifürkészik, és ellenük fordítják a gyengeségeiket. A városvezetés még most, tíz évvel a forradalom után is indokolatlanul keményen bánt velük, és ezen még azok a hártmányok sem változtattak, akiknek sikerült kiugraniuk, akik hasznossá és nélkülözhetetlenné tették magukat.

Okszana azonban azt is tudta, hogy mindez nem ilyen egyszerű. A gondolatok kifürkészése nem legenda, hanem valóság, akkor is, ha a mindennapokban az emberek nem érzékelik. Okszana tudta, hogy képesek rá, és azt is, hogy valóban ők szították a forradalmat, de csak

mert volt rá hajlandóság, egy jobb világ reménye. A többre vágyó munkások nélkül mit értek volna a hártások? Okszána azonban azzal is tisztában volt, hogy az emberek, még ő is, akin nem látszik, hogy félig maga is hártás, hajlamosak elfelejteni, hogy mi minden nem működne Sadness Springsben, ha nincs ez az idegen, furcsa faj, akik emberek és mégsem azok. Nem lenne duzzasztógát, és így áram a városban. Nem lenne szarkofág a Vegyítő felrobbant III. Blokkja felett, és a kipárolgó kemikáliák máig fertőznék az egész tartományt. Okszána felsóhajtott, de hallgatott. *Még nem. Még nem tudom elmondani neki, időre van szükségem. Még egy perc.*

– Akárhogy is, Abe, véget vetettek a munkánknak, más állás után kell néznünk – morogta Dmitri. – A bizonyítékaink nélkül nem tudjuk a tanszék elé tární a tanulmányt, ha mégis vitát rendeznének róla.

Abe tenyerébe temette az arcát, aztán erőt vett magán, és rájuk nézett.

– De hát mindenki tudja, *mindenki*, hogy az egész világ rá a bizonyíték!

– És mire megyünk vele támogatók nélkül, Abe?

Okszána szeme az asztalon a sőtartónak támasztott levélre vetült. A két férfi követte a tekintetét, majd visszaneztek rá. Okszána ekkor Abe kezére tette a tenyerét, és azt mondta:

– Egy férfi hagyta itt neked ma délután.

A jéghideg vízpermet apró túsúrásait csak az orra hegyén érezte, durva szakállá és bajsza, szemébe húzott, vastag sapkája felfogta a cseppek nagy részét. Urgon kapitány elmélyülten bámulta a végtelen térséget, tekintete valahová a mélykék, elmosódó horizontra szegeződött, a fényjelzéseken túlra. A viharos idő miatt még a jelzőbóják ragyogása is tompult, néha el-eltűntek az egyre nagyobb hullámverésben.

A megbízáson gondolkodott, és azon, hogy nincs vesztenivalója. Az olyanak, mint ő, sosem volt. És az incselkedő, végtelen tér mindig

is hívta, de a Sadness Springs Hajózási és Vasúttársaság egyetlen nyavalyás gályát sem áldozott volna fel egy kudarcra ítélt vállalkozás kedvéért. A kapitányok sosem hagyták el a bóják kijelölte belső vizeket. *Örökké az öbölben hajózunk, mert ez csak öböl, nem tenger, nem óceán, a legendák vizei.*

Számtalanszor megpróbálta elképzelni, miként történe meg. A hegyekben könnyű eltűnni az erdőrengetegben vagy a szurdokok útvesztőiben, de a nyílt vízen? És mégis, ha hinni lehet a hajózási évkönyveknek és a térképrajzolóknak, legalább egy évezredes tapasztalat mutatta, hogy valahol, nem messze a bójákon túl húzódik a *határ*. A Zátony. A Nagy Hullám. A Hirtelen Mélyülő Kék, a Perem... a hajósoknak is megvoltak rá a maguk nevei, de odakint, a vizeken sosem mondták ki őket. Azt pedig nem tudta senki, milyen lehetett korábban, Urgon nem hallotta hírét másféle feljegyzéseknek. A határ bizonyára mindig is létezett, és az öbölnél terjedelmesebb, hajózható vízfelület talán tényleg csak a képzelet szüleménye volt. A legendák azért legendák, mert a szerzőikről nem tudni semmit, így nem felel a történet hitelességéért senki sem. Sosem jött odaátról semmi, azt a régi-régi szökőárt kivéve. Se flotta, se egy árva csónak. Ám aki innen indult, és elhagyta a bóják biztonságos sávját, nem tért vissza többé se élve, se holtan.

Mégis, a mólón táncoló fiúk, a csónakos halászok, a matrózok, a kapitányok mindannyian kacérkodtak a gondolattal: megkerülni egy bóját. Ő megtette egy csónakkal, és a hirtelen lecsapó szél száz méterre is elsodorta a jelzőtől, az ismeretlen térség felé. Aztán Urgon visszanyerte uralmát a lélekvesztő felett, s erejét megfeszítve visszavezett a kikötőbe, szemét a távoli, szinte nem is látható partsávra szegezve. A többi tengerész a mólón várta, ahonnan elindult, némán és villámló tekintettel. Urgon vigyorogva mászott ki a csónakból, de a barátai nem nevettek. Alaposan megverték, aztán együtt itták le magukat a legközelebbi krimóban.

Rájuk gondolt, ahogy végigsimított hosszú szakállán, ujjai a belefert kagylókkal és csigákkal játszottak. Már minden régi barátját

elvitte a májzsugor, a tüdővész vagy a szifilisz, meg a fényesbetegség. Csak ő maradt. Se nő, se gyerek, se fivér, se szülő. Csak egy hajó és a megbízás.

Arra szánva. Egy hajó, amelyet még nem is látott, és amelynek még neve sincs, csak az ígérete.

Hiszen mindig ezt akarta, csak ő és az óceán öle, mely hidegebb, mint a kikötői örömlányok érintése, hidegebb, mint az a hegyvidéki tó, ahol beszakadt alatta az elvékonyult, alattomos jég. Amikor kimászott, arra gondolt, hogy szinte bármit képes túlélni. Az egyedülletet is. Magányosabb az óceán, mint a szajhák szobája dugás után, magányosabb, mint a léket kapott, kidobásra ítélt szerelmek hajótemetője, ahová csak a fémtolvajok járnak éjjelente, fejlövést kockáztatva.

Urgon elfordult a viharos víztől, és a partot fürkészte. Az éjszaka gyorsan ereszkedett az ipari tájra. A kikötői gázlámpák pislogtak, beteges, sárga fényt öklendezve a nedves, töredezett járdára. A hajók nekiverődtek a cölöpökre kötözött autógumiknak, recsegték a famólók és a hajótestek, pergett róluk a festék, morajlott a betonfalon megtörő hullámverés. A lámpák során túl javítóműhelyek, szerszámraktárak, fedett dokkok sötét tömbjei váltakoztak, mélyükből fel-felvillanó fény jelezte, a műszak örökké tart. Távolabb magányos vörös lámpa himbálózott a komor télelői szélben, de *A Pumpához* ezúttal nem hívogatta Urgont. Egyébként sem ment már úgy a dolog. Régen még belenyomta a nők fejét a párnába, mostanra megelégedett azzal, hogy hanyatt feküdt a recsegő ágyon, és amint végeztek, meg sem kellett moccannia, rögtön elalhatott. Hártyás Donk időnként megengedte neki, hogy egy szajha egyórás díjáért akár másnap reggelig lefoglaljon egy szobát, és az ablakok remegjenek a horkolásától. Ő volt a legrégebbi törzsvendég: Bójántúli Urgon.

Komótosan elindult az épületek szövevényében. Úgy ismerte Sadness Springs kikötőjét, ezt a tumorszerű, fémszínű kinövést a város testén, mint a tenyerét. Semmi sem kerülte el a figyelmét. Aznap, amikor a megbízás megalálta, nehéz is lett volna nem észrevennie azt a csillogó automobilt, meg a hátsó ülésről kiszálló, kalapos, sötét

alakot: olyan feltűnő volt a nyomorúság birodalmában, mint arany-pézn a sártengerben. Képen röhögte a makulátlan öltönyt viselő hártyás férfit, miután az elmondta neki, miért kereste fel Sadness Springs legöregebb, legtapasztaltabb kapitányát. Egy emlékeiből és utolsó barátságaiból, az ingyen osztogatott, ostoba tanácsaiból, meg persze a Társaság járadékán tengődő vénembert. Urgon, bár sosem vallotta volna ezt be másnak, tisztában volt a valódi helyzetével.

– Adok magának egy hajót – helyezte más megvilágításba a dolgot a jól öltözött férfi. És Urgon nem kért gondolkodási időt.

Nem bánta meg, hogy igent mondott, de a kezdeti eufórikus öröm elszállt. Mindennap kiment a kikötő peremére, hogy szembenézzen a horizonttal. A kalapos azt mondta, ha áthalad a határon – ez-úttal *tényleg* –, feltehetőleg el fog tűnni a város, el fog tűnni a part, a jelzőbóják. Lehet, hogy minden irányban csak a nyílt víz marad. Esetleg másutt sejlik fel szárazföld. Ki tudja? Urgon nem tudta eldönteni, mi volna jobb: soha ki nem kötni többé, hullámsírba veszni, vagy idegen partokra, sosem látott kikötőkbe érkezni? Egy másik Sadness Springsbe? Ha egy idegen itt kötne ki, milyennek látná? Ocsmánynak? Hidegnek? A kurvák paradicsomának? Hány Sadness Springs várhat rá a bójákon túl? És ha vannak ott idegen, távoli partok, miért nem jött onnan hajó soha? Urgon azt kívánta, bár fiatalabb volna.

A kalapos megígérte, hamarosan visszatér, de előbb még meg kell bizonyosodnia némely dologról. Urgont ez egyáltalán nem érdekelte, csak azután kezdett tűnődni, hogy az idegen két hónap elteltével sem jelentkezett. Más kapitányt választott talán? Valaki bemártotta, valaki azt suttogetta a fülébe, Urgon egy vén marha részeges? Valami történt a kalappossal, keresztülhúzták a terveit? Afféle *alvilági népségnek* tűnt: azok olyan jól fésültek a vasalt nadrágjukban, arcukra árnyat vető kalapjukban, pisztolyt rejtő öltönyükben; ugyanolyan könnyen és névtelenül halnak, mint a tengerészek. Ráadásul hártyás volt, látta a fénylő szemén, látta a kezén.

Urgon figyelmét semmi sem kerülte el. Az új, masszív, ablakatlan műhelyek felhúzása sem a déli gyártelep lezárt kikötőjében. Azt

a területet falon belül is fallal védték; Urgon nem járt arra gyakran, akkor is csak a titkos ösvényen át, de azért ismerte a híreket. A helyi munkásbandák mindig szívesen fogadták, és vágyakozón bámulták a kagylókat és a csigákat a szakállában. Ő pedig mesélt, jobbára kitálalt történeteket, de a legmélyén mindnek volt valóságalapja, miként a kagylók és a csigák is mind-mind az öböl vizéből, Urgon szerint az óceánból származtak. Főleg azokat szerették, amikben nők és légyotok szerepeltek, kiadós kocsmái verekedések előtt vagy után. Cserébe ők is megosztották vele, amiket tudtak.

– Valami épül Tio körzetében, de amikor kérdezősködni kezdett, eltűnt a begyűjtő kocsiával együtt. Két hete megtaláltuk a járgányt kibelevé, úgy látszott, megjárta az öböl vizét is, mert tele volt hínárral meg kagylóval – mondták a fiúk, és lyukas cipőjük orrával a macskakövek réseit kapirgálták.

– És Tio? – kérdezte Urgon.

– Nem láttuk azóta – mondta nagy nehezen az egyikük.

Urgon felsóhajtott. Tudta, mit jelent, ha valaki egyik napról a másikra eltűnik, és egyetlen vagyontárgyát a többiek megtalálják elhagyva, tönkretéve. Tio sosem vált volna meg a megélhetését jelentő, átalakított kocsijától: begyűjtőként itt az alvégi viszonyok közt nem is keresett rosszul. Még szakszervezeti képviselőnek is megválasztották a dokkmunkások, a fémgyűjtők és a kikötői örömlányok. A begyűjtőtől is kapott szavazatot, a konkurencia talán abban reménykedett, a harcos Tio végre tényleg azzal foglalkozik, amiről annyit beszél: a maga kis forradalmával.

Urgon eltöprengett, Tio talán olyasvalakivel osztotta meg terveit, akivel nem kellett volna. Neki sokszor vázolta az elképzeléseit, mert értékelte a kapitány élettapasztalatát és meglátásait. Urgon nem hitt Tio forradalmában, és ezt sokszor meg is mondta neki. *Azt talán nem mondtam neki elégyszer, hogy legyen óvatos?*

Az átkozott szakszervezet! A munkáslázadások egyetlen hozadéka, a városvezetés látszatintézkedése. Valójában csak arra volt jó, hogy sokkal előbb tudomást szerezzenek bármilyen szervezkedésről.

Urgon sajnálta Tio Claviót, jó gyerek volt, és az információ megbízható forrása. Ha ennyi ideje nem tért vissza, és a kocsját is így találták, Urgonnak nem maradtak kételyei Tio sorsát illetően. Sokan akarnak változást, de csak kevesen tesznek érte. És ez általában nem elég. *Talán ez lett Tio veszte? Nem mérte fel jól, mennyien állnának mögé?*

Tio Clavio mindig tudta, megváltozott-e a szélirány a Gyárnegyedben. Urgon járadéka nem lett volna elég arra, hogy elköltözzön, miként a kikötőben és a Gyárnegyedben élőknek sem. Ők maradtak az utolsók, akik nem léptek be a szakszervezetbe. A városvezetés időről időre megpróbálta kipucolni őket, és az effajta tervekről hasznos volt időben tudomást szerezni. Urgon – Tio segítségével – akkor mindig megmozgatta a régi szálakat, hogy maradhassanak. A Claviohoz hasonló, ifjú barátok tudták a módját, hogy állítsák le a munkát a kikötőben, ha veszélyben érezték magukat. A leállás megbénította a Gyárnegyed egy részét is, majd szépen lassan áterjedt a többire, ezért aztán a városvezetés mindig elállt a kilakoltatás tervétől. Urgon kétféle embert ismert: azokat, akik irányítanak, és azokat, akiket irányítanak. Most, hogy Tio nincs a helyén, mást kellene találnia helyette, nem ilyen piszmogó senkiket, mint ezek a fiúk, akik sosem akarnak *kapitányok* lenni, csak üresfejű, semmirekellő matrózok.

Nem faggatózott tovább, mert rájött, hogy neki már úgysem számít. Ha itt kell maradnia Sadness Springsben, nem jósolt magának nagy jövőt. Talán egy-két év, elédegél a szeméten és a főtt kagylón, aztán egy hajnalon részegen az öböl jeges vizébe esik. Urgon sokszor képzelte el így a halálát, sokszor álmódott is róla, de mindannyiszor felébredt, mindannyiszor kiűszott, a valóságban és álmában egyaránt. *Ha azonban a hártvás alvilági alak igazat beszélt, más sors vár rám. Olyan, amelyben Tio Clavio már nem számít. De azért jó lett volna elbúcsúzni tőle.*

Urgon néhány nap múlva csónakba szállt. Észrevétlenül, de alaposan leizzadva evezett kilométereken át egy nyugodt, súlyos párával teli éjjelen, a mólók szabdalta partvonalat követve. A Tio körzetében

lévő épület – melyről a munkásfiúk meséltek Urgonnak – hirtelen bukkant ki a homályból, és az öreg tengerész a zsigereiben érezte, *meztalálta*. A műhelycsarnok oldalfalai és teteje jó húsz méterrel a tenger fölé nyúltak, odafönt mintha alakok járkáltak volna. Örök lennének?

Behúzta az evezőket, remélve, hogy nem hallották meg a csobbánásokat, és hagyta, hogy a lendület vigye tovább az épület ásító szája előtt. A nyitott végű, fedett dokk-bölcső méhében végtelen csönd és sötétség honolt, de Urgon még így is ki tudta venni a karcsú, tiszteletet parancsolóan magas hajótestet. Még nem bocsátották vízre.

Zsongó fejjel arra gondolt, ölni is képes volna, hogy a kapitánya legyen.